Richard J. Devine, *Good care, painful choices. Medical ethics for ordinary people.* Paulist Press, New York, Mahwah 1996, ss. 242.

W różnych dziedzinach życia społecznego, w postępowaniu moralnym, w dziedzinie nauk humanistycznych o literaturze, w filozofii, a nawet w teologii zauważalny jest relatywizm, który opanowuje coraz szersze dziedziny ludzkiego poznania. To „ja" i moje subiektywne widzenie, moje subiektywne rozumienie we współczesnej mowie jawi się jako kryterium prawdy. Znika miara samej rzeczy poznawanej, a akcentuje się zasadniczo subiektywność poznania. Św. Tomasz mówił, że nie jest ważne, kto co powiedział o rzeczy, ale ważne jest, jak się mają rzeczy same w sobie. Nacisk na subiektywizm odrywający od rzeczywistości, głoszenie niepoznawalności rzeczy samych w sobie a jedynie przeżywanie wrażeń o świecie, umacniają relatywizm w dziedzinie poznania i wypływającego z poznania działania moralnego. W tej osnowie teorii ludzkiego poznania wyrasta książka Richarda J. Devina, członka zgromadzenia św. Wincentego a Paulo, doświadczonego w dziedzinie etyki medycznej wykładowcy uniwersyteckiego, poruszająca zagadnienia etyki medycznej skierowanej do zwykłych ludzi.

Media w ostatnich latach podnoszą dylematy etyki medycznej: dzieci z probówki, zastępcze matki, problemy z zapłodnieniem, inżynieria genetyczna, transplantacja organów, AIDS, chęć życia w ciężkiej chorobie, decyzja zakończenia życia, lekarskie asystowanie samobójcy. Autor w sposób prawdziwie zrozumiały dla przeciętnego czytelnika analizuje powyższe zagadnienia. Wprowadza do klucza poznania moralności w medycynie.

Książka stanowi zwartą całość, składając się z pięciu części. W pierwszej autor wprowadza w podstawowe zagadnienia mające wpływ na wymiar etyczny, a więc koncepcję osoby ludzkiej, moralne aspekty czynu ludzkiego oraz zagadnienie sumienia. W dalszej części poruszone są problemy związane z początkiem życia, a mianowicie zapłodnienie *in vitro*, aborcja oraz problem upośledzenia u noworodków. Genetyka, transplantacja ludzkich narządów, HIV/AIDS to kwestie poruszane w trzeciej części książki. W następnej kolejności można znaleźć pomoc w odpowiedzi na pytania dotyczące ostatnich etapów życia człowieka, takich jak inwazyjne leczenie i eutanazja. Książkę kończą konkluzje o generalnym i socjalno-medycznym wymiarze związanym z prawem pacjenta do informacji na temat swojego zdrowia i podejmowanych działań medycznych oraz społecznej aprobacie dla systemu opieki zdrowotnej i prowadzonych reform.

Refleksje autora posiadają dobrą podstawę medyczną, prawną, socjologiczno-kulturową, teologiczną oraz etyczną. Podbudowa ta wzmacnia w sposób znaczący argumentacyjność przedstawianych wywodów, co w konsekwencji prowadzi do właściwych wyborów moralnych. Etyka medyczna dla każdego lub vademecum etyki medycznej, jak można określić recenzowaną publikację w sposób wysoce zadowalający spełnia zadanie dotarcia do najszerszego kręgu odbiorców. Książka Richarda J. Devine'a może mieć duży wpływ na

poszerzającą się grupę ludzi czerpiących swoją wiedzę na tematy etyki w medycynie jedynie w oparciu o środki masowego przekazu. Studenci, grupy dyskusyjne, duszpasterze, kapelani szpitalni, służby zdrowia, profesjonaliści w dziedzinie opieki medycznej znajdą w powyższej publikacji dobry przewodnik do współczesnych pytań etyki medycznej.

Ks. Mirosław Kalinowski